

د مسافر نمونہ (حنفی)

شیخ طریقت، امیر اہلیست، بانی دعوتِ اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو یلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی

دامت برکاتہم العالیہ

پینستو ترجمہ:
مجلسِ تراجم (دعوتِ اسلامی)

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ النُّبُوٰسَلِيْنَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ يَسْعَوْلَهُ الرَّحِيْمُ

د کتاب د لوستلو دعا

د ديني کتاب يا اسلامي سبق لوستلو نه مخکنن دا لاندي دعا لوئ

إِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ خَهْ چه لوئه هغه به مو ياد پاتي کيري:

اللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمه: اے الله عَزَّ وَجَلَّ په موږه د علم او د حکمت دروازې برسيره [يعني بيرته]

کړي او په موږه خپل رحمت را نازل کړي! اے عظمت او بزرگی والا!

طلب غم
مدينه ټپه
و مفتر
فکر ټپه
مدينه ټپه

(مستظرف ج 1 ص 40 دار الفکر بیروت)

(اول او آخر کښ یو یو خل د روود شریف اولوئ)

د رسالې نوم: د مسافر نمونځ (حَنَفِي)

شووال المکرم ۱۴۳۷هـ، آگوست 2016ء

تعداد: 3000

ناشر: مكتبة المدينه، عالي مداني مركز فيضان مدینه، باب المدينه کراچي.

مَدَنِي عَرْض: بَلْ چَا تَه د دِي رسالِي د چاپ کولو اجازت نشته

كتاب اخستونکي توجهه اوکړئ

که د کتاب په طباعت کښ خه بشکاره خامي وي یا پانړې کمي وي وي یا په
باښنېنګ کښ مخکنن وروسته لکيدلې وي نو مكتبة المدينه ته رجوع اوکړئ.

د مُسافر نمونځ (حَنَفِي)

شیخ طریقت امیر اَهْلِسُتْ، بانی دعوتِ اسلامی حضرت علامه، مولانا،
ابو یُلَالِ مُحَمَّدِ إِلِيَّاسِ عَطَّارِ قَادِرِيِّ، رَضَوِيِّ دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَّهُ دا
 رساله **”مسافر کی نماز“** په اردو ژبه کښ لیکی ده.

مجلس تراجم (دعوتِ اسلامی) د دې رسالې په آسانه پښتو ژبه کښ د
 وس مناسب د ترجمه کولو کوشش کړې دې. که چرې په دې ترجمه کښ
 څه غلطی یا کمې، زیاتې اومومې نوستاسو په خدمت کښ عرض دې چه
 مجلس تراجم ته خبر اوکړئ او د ثواب حقدار جوړ شئ.

پیشکش: مجلس تراجم دعوت اسلامی

برائے رابطہ:

عالی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران
 پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-26-92 – Ext. 7213

Email: 📩 translation@dawateislami.net

فهرست

4	د مُسافر نمونځ (حَنَفَى)
4	د دُرُود شریف فضیلت
6	د شرعی سفر فاصیله
6	مسافر به کله وي؟
6	د آبادی د ختییدو مطلب
6	د فِنائے بنار تعریف
7	د مسافر جو پیدو د پاره شرط
8	د وطن قِسْمُونَه
8	د وطنِ اقامت د باطِل کیدو صورتُونه
8	د سفر دوه لاري
9	مسافر د کله پوري مسافر دي
9	که سفر ناجاژه وي نو؟
9	د مالِک او د نوکر یو خائی سفر
10	که کار او شونو لا ر به شم!
10	د زنانه د سفر مسئله
11	د زنانه سخرگنی او د پلار کور
11	عرب مُلکونو کښ په ویزه د او سیدونکو مسئله
12	د زائرِ مدینه د پاره ضروري مسئله
13	د عمرې په ویزه باندې د حج د پاره حصاریدل خنګه دي؟
15	قصْر واجِب دي
15	که د قصْر په بدله کښ ئې د خلورو نیت او کرو نو؟
16	مسافرِ امام او مُقیم مُقتدي
16	مُقیم مُقتدي او باقی دوه رکعاتونه
17	آیا مسافر ته سُتَّ معاف دي؟
17	د "نفلو" د خلورو حُروفو په نسبت په روان گاډي
18	که مسافر د دریم رکعت د پاره او دریبې نو؟
19	سفر کښ قضا نمونځونه
19	د حِفظ هیرو لو عذاب

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلٰوةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَاعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ ۝ سَمِّ اللّٰهُ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ ۝

د مُسافر نمونخ (حَنْفٰي)

مهرباني اوکرئي! دا رساله پوره اولوليء، **إِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ**
د دي فائدي به پخچله اووينئ.

د دُرُود شریف فضیلت

د اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ د خوب محبوب د دوارو جهانو د سردار، مُحَمَّدٌ عَرَبِيٌّ
صلٰى اللّٰهُ عَالٰى عَبْرِي وَسَلَّمَ فرمان مبارڪ دي: چه کله د زیارت ورخ راخي اللّٰه
تعالٰی فربنطي ليبري او د هغويي سره د سپينو زرو کاغذونه او د سرو
زرو قلمونه وي، هغويي ليکي چه خوک د زیارت په ورخ او د جُمُبٰي په
شپه په ما په کثرت سره دُرُود شریف لولي.

(كتب العثماں، ج. ۲۰۵، حدیث ۲۱۷۴ دارالکتب العلمیہ بیروت)

صَلُّوا عَلٰى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللّٰهُ عَالٰى عَلٰى مُحَمَّدٍ

اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالٰى د سُورَةُ النِّسَاءِ په آیت نمبر ۱۰۱ کبن ارشاد فرمائی:
[مفهوم] ترجمة کنزالایمان: او چه کله تاسو په زمکه سفر کوي نو په تاسو
گنّاه نشته چه په ځیني نمونځونه کبن قصر اوکرئ. که تاسو اندیښنه
لرئ چه کافير به تاسو ته تکلیف درکوي، بیشکه گفّار ستاسو بنکاره
دُبِسْنَانَ دِي. (سپیاره ۵، آیت ۱۰۱)

وَ إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنْ
الصَّلٰوةِ ۝ إِنْ خَفْتُمْ أَنْ يَقْتَنِسُكُمْ
الَّذِينَ كَفَرُوا ۝ إِنَّ الْكُفَّارِيْنَ كَانُوا
تَكْمِلُوا عَدُوًا مُّبِيْنًا ۝

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کوم کس چه په ما درود پاک لوستل هير کريل هغه ڏجنت لاره هيره کري. (ڪٻڻائي)

صدر الافضل حضرت علامه مولانا سید محمد نعیم الدین مراد آبادي رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائی، د ڪفارو یره د قصر د پاره شرط نه دي، حضرت سیدنا یعٰلیٰ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ بن امیه حضرت سیدنا فاروق اعظم رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ته عرض اوکرو چه مونږه خو په امن کبن یو، بیا مونږه ولی قصر کوو؟ [هغوي] او فرمائیل چه په دي زه هُم حیران شوي ووم نو ما د سرکار مدینه صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه تپوس اوکرو. حُضُور اکرم، نور مجسم صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ارشاد او فرمائیلو چه ستاسو د پاره دا د اللہ عَزَّ وَجَلَّ د طرف نه صدّقه ده تاسو د هغه صدّقه قبوله کري.

(صحیح مسلم، ج ۱ ص ۲۳)

اُمُّ الْبُؤْمِنِينِ حضرت سیدتنا عائشہ صدیقه رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهَا رِوَايَةٌ فرمائی: نمونج دوه رکعاته فرض کري شو بیا چه کله د مدیني سردار صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هِجرت او فرمائیلو نو خلور فرض کري شو او د سفر نمونج په هُم هغه ورومبي فرض پريښودي شو. (صحیح البخاري، ج ۱، ص ۵۶۰)

د حضرت سیدنا عبداللہ بن عمر رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِما نه رِوَايَةٌ دي چه د اللہ عَزَّ وَجَلَّ حبیب صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ د سفر د نمانځه دوه رکعاته مقرر کړل او دا پوره دي کم نه دي يعني اگرچه په ظاهره دوه رکعاته کم شو خو په ثواب کبن دوه د خلورو برابر دي.

(سنن ابن ماجه ج ۲، ص ۵۹، حدیث ۱۱۹۴ دار المعرفه بیروت)

فرمَانِ مُصطفَى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دَچا په خوا کښ چه زما ذکر او شو او هغه په ما دردو پاک او نه لوستو تحقیق هغه بدینځته شو. (ابن سُفِّی)

د شرعی سفر فاصله

شَرْعًا مسافر هغه کس دی خوک چه د ۵۷ میله (يعني تقریباً ۹۲ کلومیتره) فاصلې پوري د تللو په اراده د خپل مُقام إقامت [يعني د اوسيدو د خائئ نه] مَثَلًا د بنار یا کلی نه بهر شو.

(مُخَاصِّفَتَّاوی رَضُویَّه ج. ۸، ص ۲۷۰ رَضَا فَاؤنْدِیشَنْ مرکز الاولیاء لاهور)

مسافر به کله وي؟

صرف د سفر په نیټت به مسافر نه شي بلکه د مسافر حُکم هله دی چه د علاقې د آبادئ نه بهر شي، که په بنار کښ دی نو د بنار نه او که په کلی کښ دی نو د کلی نه. او د بنار والا د پاره دا هُم ضروري دی چه د بنار خوا وشا چه کومه آبادي د بنار سره مُتَّصله [يعني لکیدلي] ده د هغې نه هم بهر شي. (دُرِّ مُختار، رَدُّ المُحتَاج ج. ۲، ص ۵۹۹)

د آبادئ د ختمیدو مطلب

د آبادئ نه د بهر کیدونه مراد دا دی چه کوم طرف ته روان دی هغه طرف ته آبادي ختمه شي اگرکه د هغې په محاذاتو (يعني برابري) کښ بل طرف ته نه وي ختمه. (غُنِيَّةُ الْمُسْتَبْلِي ص ۵۳۶)

د فِنائے بنار تعریف

د فِنائے بنار سره چه کوم کلې مُتَّصل [يعني لکیدلي] دی د بنار والا د پاره د هغه کلی نه او وښتل ضروري نه دی هُم دغسي که د بنار سره

فرمَانِ مُصطفَىٰ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: چا چه په ما باندي لس خله سحر او لس خله مانبام دُرُود پاک او لوستل دَقِيَّات په ورخ به هغه ته زما شفاعت نصيب کيري. (مَجْمَعُ الرَّوَايَاتِ)

مُتَّصل با غونه وي اکرکه د هغې ساتونکي او کار کونونکي په هغه با غونو کښ او سيرې، د هغه با غونو نه او وښتل هُم ضروري نه دي. (رَدِّ الْبُخَارِجَ ۲. ص ۵۹۹) دِ فِنَائِيْ بَنَارَ نَه بَهْرَ كَوْمَ خَائِيْونَه چه د بَنَارَ دَ كَارَونَو د پاره وي مثلاً ادیره [يعني مُقبره]، د اسونو زغلولو ميدان، د چيران غورزو لو خا، که دا د بَنَارَ سَرَه مُتَّصل وي نو د دي نه او وښتل ضروري دي. او که د بَنَارَ او دِ فِنَائِيْ په مينځ کښ فاصله وي نو نه. (اَيَّاضاً ص ۶۰۰)

د مسافر جوري د پاره شرط

د سفر د پاره دا هم ضروري دي چه د کوم خا، نه روان شود هغه خا، نه ئې د درې ورخو د لاري (يعني تقریباً ۹۲ کلومیتره) اراده وي او که د دوه ورخو (يعني ۹۲ کلومیتره) نه کمه اراده باندي وتلي وي او هلتله د رسیدو نه پس ئې د بل خا، اراده او شوه او هغه هُم د درې ورخو (يعني تقریباً ۹۲ کلومیتره) نه کمه لار وي، دغسي که په توله دُنْيَا او گرخې نو بيا هم مسافر نه دي. (غُنْيَة، دِ مُخْتَارِجَ ۲. ص ۲۰۹) دا هم شرط دي چه د درې ورخو د لاري ئې مُتَّصله [يعني په یو مخ] اراده وي، که داسې اراده ئې او کرکه چه مثلاً د دوه ورخو لار [و هلو نه پس چه یو خا، ته] او رسیبم نو هلتله به خه کار کووم، چه هغه او کرم نو بيا به د یو په ورخې په لار خم نو دا د درې ورخو مُتَّصله [يعني په یو مخ] اراده نه شوه ځکه مسافر نه شو.

(بَهَارِ شِرِيْعَتِ حَضَرَه، ص ۷۷ مدینَةُ الْبُرْشَدِ بَرْیَلِ شَرِيف)

فرمان مُصطفَى ﷺ: په ما باندې ڈُرود شریف کثرت کوئی بیشکه دا ستاسو دپاره پاکي ده. (أَبُو يَحْلَى)

د وطن قِسمونه

د وطن دوه قِسمونه دي (۱) وَطَنِ اصْلِي : يعني هُغه خَائِي كوم خَائِي چه دي پيدا شوي وو يا د هغه د کور خلق هلته اوسييري يا ئې هلته سُكُونت اوکپو او دا اراده ئې ده چه دې خَائِي نه به نه خم (۲) وَطَنِ إِقَامَت: يعني هُغه خَائِي چه مسافر هلته د پينخَلَّسو ورخو يا د دې نه د زيات اوسيدلو اراده کپري وي. (عَالِمَكِيرِي ج. ۱، ص ۱۴۵)

د وطن إِقَامَت د باطِلَ كِيدو صورتُونه

وطن إِقَامَت بل وطن إِقَامَت باطِلَ کوي يعني يو خَائِي کېن د پينخَلَّسو ورخو په اراده حصار شو نو ورومبي خَائِي او س وطن پاتې نه شو. که د دواړو په مينځ کېن مسافت سفر وي او که نه. هُم دغسي وطن إِقَامَت په وطن اصْلِي او سفر باندې باطِلَه کېږي.

(عَالِمَكِيرِي ج. ۱، ص ۱۴۵)

د سفر دوه لاري

يو خَائِي ته د تللو دوه لاري دي د يوې لاري نه مُسافت سفر دي او د بلي نه دي نو چه په کومه لارخې د هغې اعتبار دي، که په نزدي لاره لارو نو مسافر نه دي او که په لري لاره لارو نو مسافر دي. اگرکه په هغه لاره اختيار ولو کېن د هغه خه صحيح غرض نه وي.

(عَالِمَكِيرِي ج. ۱، ص ۱۳۸، ڈُرُختَار مع رَدُّ الْمُعْتَارِج. ۲، ص ۶۰۳)

فرمَان مُصطفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دَّچا په خوا کښ چه زما ذکر او شو او هغه په ما دُرود پاک او نه لوستو هغه په خلقو کښ دېر زیات کنجوں (شوم) دی. (الْتَّغِيْبُ وَالْتَّهِيْبُ)

مسافر د کله پوري مسافر دي

مسافر د هغې پوري مسافر دي تر خو چه خپل د اسيدو خائی ته او نه رسی يا په آبادئ کښ د پوره پینځلسو ورخو حصاريدو نیټ او نه کړي دا هله ده چه کله هغه پوره د درې ورخو (يعني تقریباً د ۹۲ کلومیتره) لار وهلي وي. که درې مَنِزِلَه (يعني تقریباً د ۹۲ کلومیتره) ته د رسیدلو نه مخکښن ئې د بيرته تللو اراده اوکړه نو مسافر پاتې نه شو اگرکه په ځنګل کښن وي. (دُرِّي مُختار، رَدُّ الْحَتَّارَج ۲۰۴ ص)

که سفر ناجائزه وي نو؟

که سفر د جائز کار د پاره وي او که د ناجائز کار د پاره، بهر حال د مُسافر آحکام به جاري کېږي. (عالیکېږي چ ۱۳۹ ص)

د مالِک او د نوکر یو خائ سفر

د میاشتې میاشتې يا د کال کال د تنخواه نوکر که د خپل نائېاک [يعني سیت] سره سفر کوي نو هغه د نائېاک تابع دي، فرمانبرداره خوئ د پلار تابع دي او هغه شاګرد چا ته چه أستاد طعام ورکوي هغه د أستاد تابع دي يعني کوم نیټ چه د مَتَبُوعَ (يعني د چا چه تابع دي) وي هُم هغه به د تابع هم منلي شي. تابع له پکار دي چه د متبع نه تپوس کوي هغه چه خه جواب ورکري د هغې مطابق د عمل کوي. که هغه هیڅ جواب هُم ورنکرو نو دا د اوکوري چه هغه (يعني

فرمَانِ مُصطفَى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خُوكَ چه په مَادَ جُمِعِي په وَرَخْ درود شریف لولي زه به د قیامت په وَرَخْ د هغه شفاعت کووم. (کنزِ العمال)

متبع) مُقِيم دی که مُسافر، که هغه مُقِيم دی نو دا د خان هُم مُقِيم کُنْرِي او که مُسافِر دی نو [خان د] مُسافر [کنْرِي]، او که دا هُم ورته نه وي معلومه نو د درې ورخو لار (يعني تقریباً ۹۲ کلومیتره) سفر کولو نه پس د قَصْرَ كَوَيِّ، د دِي نه مخکنْبَنْ د پوره کوي او که تپوس ئې اونکَرِي شو نو هُم هغه حُكْم دی [يعني داسې لکه] چه تپوس ئې کپِي وي او خه جواب نه وي ورکَرِي شوې. (مُلَحَّصَارُ الْجُنُحُتَارِجَ، ص ۶۱۶، ۶۱۷)

که کار او شونو لار به شم!

مُسافر که د خه کار د پاره يا د احبابو [يعني دوستانو يا خپلوانو] په اِنتظار د دوه درې ورخو يا د دیارلَسْ خوارلَسْ ورخو په نِيَّتِ حِصار شو، يا ئې دا اراده وي چه که کار او شونو لار به شم، په دې دواړو صورتونو کېن که په نن صبا، نن صبا کېن کلونه هُم تیر شي نو بیا هُم مُسافر دی، قَصْرَ نِمَوْنَعَ د کوي. (عالیکَریدِی ج ۱، ص ۱۳۹)

د زنانه د سفر مسئله

د زنانه د پاره د مَحْرَم نه بغير د درې ورخو (يعني تقریباً ۹۲ کلومیتره) يا زیات سفر کول جائز نه دي. د نابالِغَه ماشوم يا معْتُوه (يعني نیم ليونی) سره هُم سفر نه شي کولې، په لاره ورسره د بالِغِ مَحْرَم يا د خاوند کیدل ضروري دي. (عالیکَریدِی ج ۱، ص ۱۴۶) زنانه د مُراهِق (يعني بالغیدو ته نِزدِي هلك) مَحْرَم (قابلِ اطمینان) سره سفر کولې شي. ”مُراهِق د

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ: چاچه په کتاب کنیں په ما باندې درود پاک اولیکلو ترخوپوري چه زمانوم په هغې کنیں وي فرنستي به ڏهغه دپاره بخښنه غواړي. (طیباني)

بالغ په حُکم کنیں دي.“ (فتاویٰ عالیکبیری ج ۱ ص ۲۱۹) د مُحَرم د پاره ضروري دي چه سخت فاسِق، بیباکه او غیر مامون [يعني غير محفوظه] نه وي. (بهاړ شریعت حضه، ص ۸۴ مدینۃ المُرْسَلِین شریف)

د زنانه سخرگنی او د پلار کور

زنانه سخرگنی ته واده شوه او هُم هلتہ ئې او سیدل اختیار کړل نو د پلار کور د هغې د پاره وطن اصلی پاتې نه شو یعنی که سخرگنی ئې په درې مَنْزِلَه (یعنی تقریباً ۹۲ کلومیتره په فاصله) وي او د هغه خائی نه پلار کرہ راغله او د پینځلسو ورڅو او سیدونیت ئې نه وي کړې نو قصر ډ کوي او که د پلار کرہ او سیدل ئې نه وي پرینبې بلکه سخرگنی ته عارضي طور لاره نو چه خنگه د پلار کور ته راغله سفر ختم شو، نمونه د پوره کوي.

(بهاړ شریعت حضه، ص ۸۴ مدینۃ المُرْسَلِین شریف)

عرب مُلکونو کنیں په ویزه د او سیدونکو مسئله

نن صبا د کاروبار وغیره د پاره ډیر خلق د بال چو سره د خپل مُلک نه بل مُلک ته مُنتقل شي. د هغوي سره د مخصوص معیاد ویزه وي. (مَثَلًاً په عرب آمارات کنیں زیات نه زیات د درې کالود او سیدو ویزه ورکوي) دا ویزه عارضي وي او د مخصوص رقم په ادا کولود هرو درې کالو په آخره تازه کول غواړي. ولې چه ویزه د محدود معیاد وي لهدا بال چې

فرمان مُصطفَى ﷺ: چا چه په ما باندي د جمعي به ورخ 200 خله ڈرُود شريف اولوستل د هغه د دوو سوو کالو گناهونه به معاف شي. (کنزُ العَمَال)

هُم اگرکه ورسه وي د هغه په امارات کبن د مُستقل اوسيدو نِيَت بيکاره دي، دغسي که خوک هلته د سلو کالو پوري هم اوسييري آمارت د هغه وطن اصلي نه شي کيدي. دا چه کله د سفر نه راگرخي او قيام کول غواري نو د اقامت نِيَت به کوي. مثلاً په دُبئي کبن اوسييري او د سُنتو د تربَيَت د پاره ئي د دعوت إسلامي په مَدَنِي قافله کبن د عاشقان رَسُول سره تقربياً ١٥٠ کلوميتره لري واقع د امارات دارُ الْخِلَافَه ابوظبى ته د سُنتو نه ډک سفر اختيار کرو. بيا بيرته چه دُبئي ته راشي او مُقيم کيري نو د پينخلس ورخو يا د دي نه د زيادت قيام نِيَت به کوي کني د مُسافر احکام به پري جاري کيري، خو که بشکاره حال دا وي چه اوسم به پينخلس ورخو يا د دي نه زياده موده په دُبئي کبن تيريوي نو مُقيم شو. که د هغه کاروبار داسي وي چه پوره پينخلس ورخو او شپي په دُبئي کبن نه اوسييري او وخت په وخت شرعی سفر کوي نو دغسي اگرکه کلونه خپلو بال بچوله دُبئي ته خي راخي دا به بيا هم مسافر وي او قصر نمونه به کوي. د خپل بنار نه بهر د لري پوري سامان ورلو والا او بنار په بنار، مُلك په مُلك پيري ورلو والا درائيوران صاحبان وغيره دا احکام ياد ساتي.

د زائر مدینه د پاره ضروري مَسَّلَه

چا چه د اقامت نِيَت اوکرو او د حالت نه ئي دا معلوميزي چه پينخلس ورخو به نه حصاربىي نو نِيَت ئي صحيح نه دې مثلاً

فرمان مُصطفَى عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ الْحَمْدُ: چا چه په ما باندي یو خُل دُرُود شريف او لوستو الله عَزَّوجَلَ به په هغه باندي لس رَحْمَتُونَه را لييري او د هغه په اعمال نامه کبن به لس نيكه ليكي. (تيرمذني)

حج له لارو او د ڏي الحجَّةُ الْحَرَامُ د مياشتي د شروع کيدو باوجود ئي په مَكَّةَ مُكَرَّمَه کبن د پينخَلَسُو ورخُو د حِصَارِيدُو نِيَّتَ اوکرو نو دا نِيَّتَ بيکاره دي ٿڪه چه د حج اراده ئي کري ده (نو پينخَلَسُورَه) مِنْ شريف ته او (په نهم) عَرَفَات شريف ته به ضرور حُي نو بيا دومره ورخُي (يعني پينخَلَسُورَه مُسْلِسْل) مَكَّةَ مُكَرَّمَه کبن خنگه پاتي کيدي شي؟ د مِنْيُ شريف نه چه بيرته راشي او نِيَّتَ اوکري نو صحیح ده. (دُرُّ مُختار، ج ٢، ص ٧٢٩، عالمگيري ج ١، ص ١٤) هله چه واقعي پينخَلَسُ يا زياتي ورخُي په مَكَّةَ مُكَرَّمَه کبن حِصَارِيدِي شي، که غالِب گُمان لري چه په پينخَلَسُو ورخُو کبن دننه به مدینه مُنَورَه ته يا وطن ته روان شي نواوس هم مُسافر دي.

د ُعْمَرِي په وِيزه باندي د حج د پاره حِصَارِيدِل خنگه دي؟

د ُعْمَرِي په وِيزه باندي غير قانوني طور د حج د پاره حِصَارِيدِلو يا دُنْيَا د هر يو ملک د وِيزِي معياد پوره کيدو نه پس غير قانوني طور د پاتي کيدو چه د چا نِيَّتَ وي هغه د وِيزِي د ختميدلو په وخت کبن چه په کوم بنار يا کي کبن مُقِيم وي، هلته چه تر خو اوسييري د هغويي د پاره به د مُقِيمَ آحکام وي. اگرکه په کلونو هلته پراته اوسي مُقِيم به وي. البته که یو خُلِه هُم د ٢٩ کلوميتره يا د دي

فرمان مُصطفَى ﷺ عَلَيْهِ السَّلَامُ: خوک چه په ما دَجُمعِي په ورخ درود شریف لولی زه به دَقیامت په ورخ دَه گه شفاعت کووم. (کنز العمال)

نه د زیاتی فاصلې د سفر په اراده د هُغه بشار یا کلی نه روان شي نو د خپلې آبادئ نه وتلو سره به مسافر شي او اوس د هغونې د اقامت نِیت بیکاره دي، مَثَلًا خوک چه د پاکستان نه د ُعُمرِي په ویزه مَكَّه مُكَرَّمَه ته لاړو او د ویزِي د معیاد د ختمیدو په وخت کبن هُم په مَكَّه مُكَرَّمَه زادها اللَّهُ شَرِقًا وَتَعْظِيمًا کبن مُقیم دې نو د هغه د پاره د مُقیم احکام دي. بیا مَثَلًا که د هُغه خَائِنَه جَدَّه شریف یا مدینَه مُنَورَه زادها اللَّهُ شَرِقًا وَتَعْظِيمًا ته راغلو نو که په کلونو غیر قانوني پروت وي، مسافر به وي او قَصْر نمونه به کوي. خو که دوباره ویزا په لاس ورغله نو د اقامت نِیت کیدې شي. یاد ساتئ! د کوم قانون د خلاف ورزی په وجه چه د ڏلَّت، رِشوت او دروغو وغيره په آفتوونو کبن د پریوتو یره وي د هغه قانون خلاف ورزی کول جائِز نه دي، چنانچه اعلی حضرت امام اَهْلِسُنَّت، مولانا شاه امام اَحَمَد رضا خان رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائی: په مُبَاح (يعني جائز) صورتونو کبن چیني (صورتونه) قانوني طور جرم وي د هغې خلاف ورزی کول خپل ذات د تکلیف او ڏلَّت سره مخامنځ کول دي او دا ناجائزه دي. (فتاویٰ رضویہ ج ۱۷. ص ۳۷۰) لهذا د ویزِي نه بغیر د دُنیا په یو مُلک کبن هُم اوسيدل یا د حج د پاره حصاریدل جائز نه دي. په غير قانوني ذريعو د حج د پاره حصاريدو ته (معاذَ اللَّه عَزَّوَجَلَّ) د اللَّه وَرَسُولُه کرم وئيل سخته بي باکي ده.

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: دَجَابَهُ خَوَاكِبَنْ چَهْ زَمَانْ ذَكَرْ اوْشَوْ اوْهَغَهْ پَهْ مَادَرَوْدَ پَاكَ اوْنَهْ وَئِيلَوْ تَحْقِيقَهْ بَدَخْتَهْ شَوْ. (ابن سنى)

قَصْرُ وَاجِبِ دِي

په مسافر واجب دی چه په نمانځه کښن قصر کوي يعني خلورو رکعاتو والا فرض د دوه کوي، د هغه په حق کښن دوه رکعاته پوره نمونه دې او که قصدًا ئې خلور اوکړل او په دوه ئې ټعده اوکړه نو فرض ادا شو او وروستي دوه رکعاته نفل شو خو ګنهګار او د اور د عذاب حقدار دې ځکه چه واجب ئې پريښو دل لهدا توبه د اوکړي، او که په دوه رکعاتو ئې ټعده او نکړه نو فرض ادا نه شو او هغه نمونه نفل شو خو که د دريم رکعت د سَجْدَة کولونه مخکښن ئې د إقامت [يعني هلته د پينځلسو يا زياتو ورڅو اوسيدلو] نیت اوکړو نو فرض به نه باطیل کېږي خود قیام او رُکُوعِ اعاده به کوي او که د دريم [رکعت] په سَجْدَة کښن ئې [د إقامت] نیت اوکړو نو او س فرض باطیل شو، هُمْ دغسې ئې که په وړومې دوو يا یو کښ قِراءَت او نکړو نو نو منځ فاسد [يعني مات] شو. (عالیکېږي ج. ۱، ص ۱۳۹)

که د قَصْرُ په بدله کښن ئې د خلورو نیت اوکړو نو....؟

که مُسافر د قَصْرُ په ځائِ د خلورو رکعاتو فرضو نیت اوکړو او بیا وریاد شو او په دوه ئې سلام او ګرڅولو نو نمونه به او شی. هُمْ دغسې که مُقِيم د خلورو رکعاتو په ځائِ د دوو نیت اوکړو او په خلورو ئې سلام او ګرڅولو نو د هغه نمونه هُمْ او شو. فُقَهَاءَ كَرَامَ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى فَرْمَأَيْ:

فَرَمَانٌ مُصْطَفَىٰ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خَوْكَ چَهْ بِهِ مَا دَجِعِيٌّ بِهِ وَرَخْ دَرُودْ شَرِيفْ لَوْلِي زَهْ بِهِ دَقِيمَتْ (كَنْزُ الْعِيَالِ) پَهْ وَرَخْ دَهْغَهْ شَفَاعَتْ كَرُومْ.

”د نمانځه په نیټ کښ د رکعاتونو [د شمیر] تَعیین یعنی مقررول ضروري نه دي ځکه چه هغه ڀِمناً حاصل دي. په نیټ کښ شمیر مُعین کولو کښ خطا نقصاني نه ده. (دُرِّ مُختار معه رُدُّ الْحَتَّاجَ، ج. ۲، ص ۹۷، ۹۸)

مُسافِر امام او مُقِيم مُقتدي

د اقتِدا صحیح کیدو د پاره یو شرط دا هُمْ دې چه د امام مُقیم یا مُسافر کیدل معلوم وي، که د نمانځه شروع کیدو په وخت کښ معلوم شي او که وروستو [معلوم شي]، لهذا امام ته پکار دي چه د شروع کولو په وخت کښ خپل مُسافر کیدل بنکاره کړي او که په شروع کښ ئې او نه وئيل نو د نمانځه نه پس د اُووائی چه مُقیم اسلامي ورونړه خپل نمونه پوره کړئ زه مسافر یم.“ (دُرِّ مُختار، ج. ۲، ص ۶۱۱، ۶۱۲) او که په شروع کښ ئې اعلان کړي وونو بیا د هُم اُووائی لپاره دې چه کوم خلق هغه وخت کښ موجود نه وو چه هغوي ته هم معلوم شي. که د امام مُسافر کیدل بنکاره وونو د نمانځه نه پس دا اعلان کول مُستحب دي. (دُرِّ مُختار، ج. ۲، ص ۷۳۵، ۷۳۶. دارالعرفة بیروت)

مُقِيم مُقتدي او باقي دوه رکعاتونه

قَصْرٌ وَالَا نَمَوْنَعْ كَسْنِ د مُسافِر امام د سلام گرڅولو نه پس چه مُقِيم مُقتدي کله خپل باقي نمونه ادا کوي نو د فرضو په دریم او خلورم رکعت کښ د د سُورَةُ الْفَاتِحَةِ لَوْسْتَلُو په څای اندازاً هغه همره

فرمَان مُصطفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: په ما باندي ڏُرُود شريف کثرت کوي بيشكه دا ستاسو دپاره پاكي ده. (ابو یعلی)

وخت چپ [يعني خاموشه] ولار اوسي. (بهاير شريعت، جمهه 4، ص ۸۲ مدينه المُرشد

بريل شريف)

آيا مسافر ته سُنّت معاف دي؟

په سُنّتو کبن قَصْر نشته بلکه پوره به ادا کولي کيري، ديري او هلي گولي په حالت کبن سُنّت معاف دي او د امن په حالت کبن به ادا کيري. (عالمگيري ج ۱، ص ۱۳۹)

د ”نفلو“ د خلورو حُروفو په نسبت په روان گادي

کبن د نفل ادا کولو خلور مَدَني گلونه

(۱) د بنار نه بھر (مُراد هغه خائي دي د کوم خائي نه چه په مُسافر باندي قَصْر واجب کيري) په سورلي باندي (مَثَلًا په روان موپر، بس، ويکن کبن هُم نفل ادا کولي شي او په دي چورت کبن إستقبال قبليه يعني مخ په قبله کيدل) شرط نه دي بلکه سورلي (يا گادي) چه کوم طرف ته روان وي هُم هغه طرف ته مخ کول پکار دي او رُکوع او سَجَدَي ۴ په نسبت تييته (يعني رُکوع ته د بنكته کيدو سَجَدَي إشاره د رُکوع په نسبت تييته (يعني رُکوع ته د بنكته کيدو نه زياته بنكته) وي. (دُرِّي مُختار معه دُرِّي المُختار ج ۲، ص ۸۲) په روان ريل گادي وغيري داسي سورلي کبن که خائي پيدا کيدي شي نو په هغې کبن به مخ په قبله د قاعدي مطابق نفلونه ادا کول وي.

فرمانِ مُصطفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: خوک چه په ما باندي په ورخ کبن 50 خلله درود پاک اولولي د قیامت په ورخ به زه د هغه سره مُصافَحَه کروم (يعني لاس ملاووم). (ابن بشکوال)

(۲) د کلی اوسيدونکي چه کله د کلی نه بهر شي نو په سورلئ باندي

(يعني گادي کبن) نفل کولي شي. (رُدُّ الْحَتَّارِ ج ۲، ص ۴۸۶)

(۳) که د بnar نه بهر ئي په سورلئ د پاسه نمونع شروع کري وو او په [نمانخه] کولو کولو کبن بnar te دا خل شونو تر خو چه کور te نه

وي رسيدلي په سورلئ ئي د پاسه پوره کولي شي. (رُدُّ مُختَارِ ج ۲، ص ۴۸۷، ۴۸۸)

(۴) په روان گاپي کبن د شرعی عذر نه بغیر فرض او سُنّت او قول واجبات لکه وِتر او نذر [يعني د منبتي نمونع] او هغه نفل چه مات کري ئي وي او سَجَدَةٌ تِلَاوَتْ هله چه آیتِ سَجَدَةٌ ئي په زمکه تِلَاوَتْ کري وي، نه شي ادا کولي او که د عذر په وجه وي نو په دي تولو کبن شرط دا دي چه که کيدي شي نو مخ په قبله د ئي په ولاړه ادا کري گني چه خنگه کيدي شي. (رُدُّ مُختَارِ ج ۲، ص ۴۸۸)

که مسافر د دريم رکعت د پاره او درېري نو.....؟

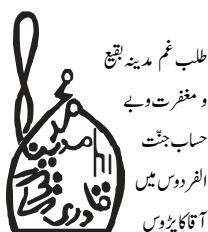
که مسافر د قصر والا نمانخه دريم رکعت شروع کري نو د هغې دوه صورتونه دي (۱) که په قدر د تَشَهُّدْ ئي قَعْدَةُ اخِيرَةٍ کري وه نو تر خو ئي چه د دريم رکعت سَجَدَه نه وه کري نو بيرته د را او گرخې او سَجَدَةُ سَهْوٍ د او کري او سلام د او گرخوي که را او نه گرخې او په ولاړه ولاړه سلام او گرخوي نو هُم نموخ به او شي خو سُنّت پر ینبودلي شو او که د دريم رکعت سَجَدَه ئي او کره نو یو بل رکعت د ورسه

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: د جُمعی په شپه او د جُمعی په ورخ په ما باندی دُرُود کثرت کوي، خوک چه داسي کوي ڈَقيامت په ورخ به زد هغه شفاعت کونکي او گواه جورپرم۔ (شعبُ الإيمان)

شامل کري او سَجَدَه سَهْوٌ د اوکري او نمونه د مُكمل کري، دا آخري دوه رکعاته به نفل شميرلي شي. (۲) که د قَعْدَه اخِيرَه نه بغیر اودريدو نو تر خوئي چه د دريم رکعت سَجَدَه نه وي کري بيرته د را او گرخى او سَجَدَه سَهْوٌ د اوکري او سلام د او گرخوي. که د دريم رکعت سَجَدَه ئي اوکره نو فرض باطل شو، او س د يو بل رکعت اوکري او سَجَدَه سَهْوٌ د اوکري او نمونه د مُكمل کري، دا خلور واره رکعاته به نفل شميرل شي (يعني دوه رکعاته فرض ادا کول به په ڏمَه پاتي وي). (ماخوذ از ڈُرِّ مُختار معه ڈُرِّ المُحتاج ۲، ص ۵۵۰)

سفر کبن قضا نمونخونه

په حالتِ إقامت کبن قضا شوي نمونخونه به په سفر کبن هُم پوره کول ضروري وي او په سفر کبن قضا شوي د قَصْرٍ والا نمونخونه به د مُقيم کيدو با وجود هُم قَصْرٍ کول ضروري وي.

۷۴ رب المجب اه ۱۴۲۶ھ

فرمانِ مُصطفیٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ: خوک چه په ما باندي یو خل دُرُود اولولي اللہ د هغه د پاره یو
قیراط اجر لیکي او قیراط د اُحد دَ غَرْ هُمْه دی. (عبدالرّزاق)

د حِفْظ هِيرولو عِذاب

يقيناً د قُرآنِ مُحَمَّد حِفْظ کول د ډير لوئ ثواب کار دی، خو یاد ساتئ چه حِفْظ کول آسان دی خو ټول عمر یاد ساتل مشکل دی. حافظانو او حافظاتو ته پکار دی چه هره ورخ لازماً د یوې سیپارې تِلاؤت کوي. کوم حافظان چه د رَمَضَانُ الْمُبَارَك د راتلو نه لبر مخکنېن چه تراویح کنېن د اورولو د پاره خپل منزِل پخوي او د دی نه علاوه ټول کال د غفلت په وجهه معاذ اللہ عَذَّلَ ډير آیتونه ترې هير وي، هغويي د [دا لاندي روايتونه] بیا بیا اولوی او د هيرولو کومه گناه چه ترې شوي ده د هغې نه د په ربستيني توبه اوکري.

فرامين مصطفىٰ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰيْهِ وَسَلَّمَ

(۱) خوک چه قرآنی آيات د یادولو نه پس هير کري، په ورخ د قیامت به رُوند راپاخولي کيري. (ماخذ: سیپارا ۱۶۵، ۱۲۵، ۱۲۶)

(۲) زما د اُمّت ثوابونه زما په دربار کنېن وړاندي کري شو تر دې چه ما په هغې کنېن هغه ډکې هُم اوليدو کوم چه انسان د جُمات نه او باسي او زما د اُمّت گناهونه ما ته وړاندي کري شو ما د دې نه غته گناه او نه ليدله چه یو انسان ته د قُرآن یو سُورت یا یو آيت یاد وي بیا هغه، هغه هير کري. (جامع ترمذی حدیث ۲۹۱۶)

فرمانِ مُصطفَى ﷺ: خوک چه په ما باندې په ورخ کېن 50 خلله درود پاک اولولي د قیامت په ورخ به زه د هغه سره مُصافَحَه کووم (يعني لاس ملاوُم). (ابن بشکوال)

(۳) خوک چه قرآن اولولي [يعني ياد کړي] او بیا ئې هیر کړي نو د قیامت په ورخ به د الله تعالی سره جُذام وهلې ملاقات کوي. (ابو داود حدیث ۱۴۷۴)

(۴) د قیامت په ورخ به چه زما اُمَّت ته د کومې گُناه پوره بدله ورکولې کېږي هغه دا ده چه په هغويې کېن چا ته د قرآن پاک کوم یو سُورت یاد وو بیا هغه، هغه هیر کړو. (بنُزُّ العَنَاءَ حدیث ۲۸۴۶)

(۵) اعلى حضرت امام اهله سنت، مولانا شاه امام احمد رضا خان رحمه الله تعالى فرمائی: ”د هغه نه به غت نادان خوک وي چا ته چه الله عَزَّوَ جَلَّ دومره غت نعمت ورکړې وي او هغه، هغه د خپله لاسه ورک کړي. که د دې (قرآن پاک د حفظ) په قدر پوهیدلې او د کومو ثوابونو او درجاتو چه په دې باندې وعدې شوي دي د هغې نه خبر وي نو دا به ئې د خپل خان او زړه نه زیات گران گنېلې.“ تر خو چه کیدې شي د دې سبق نورو ته د بنودلو او نورو ته د حفظ کولو او پخپله د یاد ساتلو کوشش د کوي چه هغه ثواب د کوم چه په دې باندې وعده ورکړې شوي ده، هغه حاصل کړي او په ورخ د قیامت دروند او جُذام وهلې پاخیدو نه خلاصې اوموي.

(فتاوی رضویه ج ۲۳، ص ۶۴۵، ۶۴۷)

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

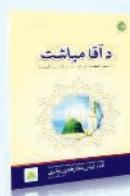
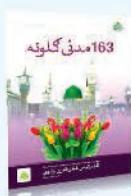
صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيبِ!

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ إِنَّمَا يَنْهَا مِنَ الشَّيْطَنِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نيک او منوچ گزاره جو پیدا ہے پارہ

ہر زیارت د مانچہ نہ پس ستاسو په خائی کبن کیدونکی د دعوتِ اسلامی د سُنّتو نہ د کہ ہفتہ وارہ اجتماع کبن د رضائے الہی د پارہ د بنو بنو نیتوںو سره توہہ شپہ تیروئی د سُنّتو د تربیت د پارہ په مَدَنِی قافیلو کبن د عاشقانِ رسول سره ہرہ میاشت د دری ورخو سفر او هرہ ورخ د ”فِكْرِ مَدِينَة“ په ذریعہ د مَدَنِی انعاماتو رسولہ د کوئی او د هری مَدَنِی میاشتی په ورومی تاریخ ئی د خپل خائی د دعوتِ اسلامی] ذمہ دار تھے د جمیع کولو معمول جو پیدا ہے۔

زما مَدَنِی مقصد: ”ما تھے د خپل خان او د تولی دُنیا د خلقو د اصلاح کوشش کول دی۔“ **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ** د خپل خان د اصلاح د پارہ په ”مَدَنِی انعاماتو“ عمل او د تولی دُنیا د خلقو د اصلاح د کوشش کولو د پارہ په ”مَدَنِی قافیلو“ کبن سَقَر کول دی۔ **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ**

www.dawateislami.net

MC 1286

فیضانِ مدینہ محلہ سوداگران زرہ سبزی منڈی، بابُ المدینہ (کراچی)

UAN: +92 111 25 26 92 Ext: 1262

Web: www.dawateislami.net / E-mail: translation@dawateislami.net